vraag, of de Kerk het recht had haar belijdenis zoo te wijzigen, dat deze meer in overeenstemming kwam met de denkbeelden van onzen tijd. Zulk een revisie moest echter niet te snel gebeuren, en met volle instemming van heel de kerk tot stand komen. Voor hem persoonlijk was het voldoende, dat de Synode door wijziging van de onderteekeningsformule vrijheid had gegeven, om in de Confessie onderscheid te maken tusschen bij- en hoofdzaken, en alleen aan de laatsten de ambtsdragers bond. Kwam echter zulk een revisie tot stand, dan zou ze in die richting moeten geschieden, dat de Confessie belangrijk besnoeid werd en alleen de „fundamenteele waarheden" werden behouden.

Aan den geest, die thans in de Vereenigde Vrije Kerk de overhand heeft gekregen, kan dus niet getwijfeld worden. Het gaat niet alleen om het *formeele* recht van de Kerk, om hare belijdenis te toetsen aan het Woord Gods — dat recht kan aan de Kerk nooit ontregd worden — maar om den band aan de Confessie zoo los te maken, en de Confessie zelve ten slotte zoo te besnoeien, dat er in de Kerk plaats is voor de meest verschillende richtingen.

In zooverre de dissentieerende broeders met dit ontbindingsproces niet wilden meegaan, en de Confessie in haar geheel en onveranderd wilden handhaven, kan onze volle sympathie hun worden geschonken. Zeker zijn ook zij daarbij wel te ver gegaan. Wanneer de woordvoerders dezer dissentieerende broeders, uit vrees voor mogelijk misbruik, aan de Kerk alle macht ontzeggen, om de van de vaderen overgenomen belijdenis te wijzigen, dan vergeten zij, dat de Confessie zelve geen anderen onfeilbaren regel kent dan Gods Woord alleen. Maar billijkheidshalve mag niet vergeten worden, dat de strijd, zoo als die thans in Schotland gestreden is, liep over de handhaving van het praedestinatiedogma, en verzwakking of prijsgeving van dit dogma metterdaad gelijk zou staan met het verzaken van een grondbeginsel der Gereformeerde kerk.

Uit de Pers.

Over het „zaaien van ontevredenheid" schrijft Ds. Klaarhamer in de *Utrechtsche Kerkbode* het volgende:

God heeft met wijsheid en gegrond op waarheid en gerechtigheid het huisgezin, de kerk, de maatschappij, de natie — ja alle leven — gemaakt als een organisme, een levend lichaam.

Een lichaam, niet zijnde *één* lid, maar *vele* en *onderscheiden* leden. Harmonisch, heerlijk, wijs ineengeteerd en op elkander aangelegd, elkander behoevend. En in dat lichaam en die leden gaf Hij een levenswet, waarnaar al die leden in eenheid en saamstemming, elk in zijn eigen mate en naar eigen wijze, behooren te werken. En door dat werken van elk deel in zijn mate en wijze is heel 't lichaam welvarend en zijk gelukkig, en *in* dat lichaam *elk* deel in *zijn eigen* mate en wijze welvarend en gelukkig.

En nu heeft God den *mensch* — als lid van gezin, van kerk, van maatschappij, van natie deze wet gezet, die in haar wezen en werking en vrucht wijs, goed en recht is, nl. *zdat niemand van zich zelven wag* (d. i. *moet*) *oordeelen*, denken, gevoelen, *boven hetgeen hem betamelijk is*" — Rom. 12 : 3. 4. 5. In zijn oordeel over hem zelven, zijn dunken van hem zelven *moet* hij zich houden binnen den *hem* gestelden grens. En die grens wordt voor elk lid (elk mensch) voor elke groep leden (elken stand) bepaald door wat hij *is* en *kan* en, blijkens zijn *plaats* in 't lichaam, *moet*.

De voet moet niet oordeelen hand te *kunnen* zijn. De hand moet niet denken oor te *kunnen* zijn. Het oor moet niet wanen oog te *kunnen* zijn.

En de leden hebben voor *elkander gelijke* zorg te dragen. De naast liggende leden zóó lief te hebben *als* zich zelven. Met *dezelfde* zorge verzorgen, waarmede het voor *zich zelven* zorgt.

Dit doet juist de *ongelijkheid* en *onderscheidenheid*, het overgezet en ondergesteld-zijn, *blijven*, óók wat aangaat het deel geluk van elk; maar het maakt *óók* dat *elk* deel in *zijn* plaats, *zijn* taak, *zijn* eere, *zijn* kennen en kunnen en hebben *rijk* en *volkomen* gelukkig is.

Maar nu komt de ontevreden-maker en begint zijn oorblazerswerk.

Zie het deel en lot, de taak en plaats van *dien* is toch grooter, hooger, meerder, sierlijker dan 't *uwe* en daarom zijn deel geluk grooter, rijker, meerder.

Maar hij zegt *niet*, dat wat des *hands* is, voor den *voet* niet past, met zijn bestaan en gaven en krachten en behoeften *strijdt* en *onvereenigbaar* is en daarom niet een *lust* maar *enkel last* zou zijn. Neen, *dat* verbergt hij, *want* hij is een leugenaar en de waarheid dient hem niet.

Waarom zoudt gij *hand* zijnde, toch niet zijn *als* 't oog? *Voet* zijnde, toch niet zijn *als* 't hoofd? — Ja waarom niet? Op die vraag weet de verblinde, die oor en hart aan God en Zijn ware en rechte redenen onttrok, geen antwoord meer.

Neen, dat hoogere is *beter, alleen omdat het hoger* is, en *daarom* wil ik 't bezitten en *daarom* strek ik er mij naar uit, al moet ik dan *loslaten* wat ik bezit, al moet ik dan alle gehoorzaamheid opzeggen. Want de banden, die mij binden, en de wet, die op mij ligt, zijn toch maar door zelfzucht aldus besteld, en 't woord der belofte en dreiging is toch maar met valsche lippen gesproken.

Die oorblazer, die ontevreden maker, is mijn bevrijder.

En die horzels overvallen 't eerst de zwakken, de onkundigen in 't kerkelijk en sociaal en nationaal leven.

Eerst Eva de *hulpe* en dan Adam 't *hoofd*. Eerst door een slang de *hulpe*. Maar dan werpt hij de slang weg en dan *de* mensch door een mensch.

Dit voorbeeld volgen de ontevreden-makers.

En zeh, wat is de massa groot, die zonder kennis is, en die de verleider daarom kan opeten, alsof hij brood at.

Het licht der kennis ontbreekt zoo velen schier geheel, en wat nog gekend wordt, wordt onjuist, gebrekkig, met allerlei dwaling gekend, en zoo staat 't verstand en de conscientie in duister en tast als een blinde naar den wand. Zij kunnen niet *zien* en nog minder *onderscheidend* zien, onderscheiden tusschen recht en onrecht, tusschen goed en kwaad, tusschen waarheid en leugen.

Maar *dit* zegt de ontevreden-maker, de oorblazer niet, *want* de waarheid dient hem niet. — Hoe gemakkelijk valt het, dezulken oor en hart af te trekken van de redenen Gods en hen te onttrekken aan de gemeenschap van kerk of maatschappij of volk. Hoe licht is het, hen te bewegen tot het zeggen „zdewijl ik de hand niet ben, zoo ben ik van het lichaam niet" of — „zdewijl ik 't oog niet ben, zoo ben ik van 't lichaam niet"; waarop dan dezelfde oorblazer het blinde zoog' in de hoogte doet antwoorden aan de hand: „ik heb u niet van noode" — of 't verdwaasde „hoofd" aan de voeten: „ik heb u niet van noode".

En zoo schuurt de een van den ander zich los. En zoo scheuren ze beiden het lichaam uiteen, waarin ze een plaats, een taak, en eere en geluk hadden. En een *ander* lichaam is er *niet*. En *zelve* zijn ze 't lichaam *niet*. En zóó liggen hoofd en voet, oog en hand in den dood, zonder eere, zonder geluk, niets kunnende, niets kennende.

En helaas nu eenmaal de zonde inkwam, en de zelfzucht in plaats der liefde kwam, en eene levens- en wereld beschouwing *zonder God, zonder waarheid* en *gerechtigheid* aan 't woord kwam ook bij den wetgever en bestuurder en rechter, nu eenmaal een teugellooze concurrentie losbrak, en nu hoofd en leden, oog en oor zoowel als hand en voet boos en verkeerd werden van nature, —

ach, nu is er in *alle* leven; op *elk* levensterrein, en in *elk* organisme, óók in 't kerkelijke, — zooveel gebrek en tekort en misstand en onrecht en zoo vaak en zoo schreiend een vergeten en verzaken van dat „voor elkander *gelijke* zorg dragen", van dat naar Gods wil en bestel zorgen „dat er gelijkheid zij" bij alle ongelijkheid en onderscheidenheid, —

zoodat er voor de Absalom's onzer dagen o zooveel voor 't grijpen ligt, dat, een beetje handig gebruikt, van uitnemenden dienst blijkt bij hun oorblazerswerk, om de menschen ontevreden te maken en af te trekken.

Met wat handjesgeven en een beetje liefdoen en wat beklagen en door handig Davids misslagen en gebreken voorop te schuiven en wat hij recht en goed doet te verdonkeren of in beweegreden en beteekenis te vervalschen, — is 't niet zoo moeilijk, om 't hart des volks, der massa zonder kennis, af te trekken en te verlokken tot een strijd om 't onbereikbare en onvervulbare, die niets dan smartelijker lijden, grooter ellende, en slaafscher afhankelijkheid na zich sleept.

De begeerte — door den oorblazer, den ontevredenmaker gewekt — voleindigd zijnde, baarde nog nooit anders dan de zonde en de zonde voleindigd zijnde, bracht steeds den dood voort.

Adam werd van een *vrij* en *gelukkig*, wijl *gehoorzaam* kind, een *slaafsche knecht* van zijn valsche behoefte, zijn schuldige begeerte, van zijn vleesch en van satan.

God heeft te voren een middel, een weg besteld, om wat krom werd weêr recht te maken, wat krank werd weêr te genezen, wat uiteen- en in den dood viel, weêr levend te maken en saâm te binden.

Hoofd *in* leden, oog en oor *in* hand en voet moeten dan tot schuldbelijdenis, tot bekeering komen. Tot een *wederkeeren* tot God en tot het lichaam en tot hun eigen plaats en taak in 't lichaam Bij 't licht der kennis in Gods Wet en Getuigenis ontstoken. Weêrkeeren tot 't bestel en de ordinantie Gods. Weêrkeeren onder God en onder de machten van Hem gesteld. Weêrkeeren *als vrijen*, d. i. *om der conscientie wil*.

Dan is er óók bij gebrek en tekort en misstand en onrecht een lankmoedig geduld hebben, een verdragen van zwakheden. Dan is er geen zich onttrekken ten verderve van zich zelven en van 't lichaam. Dan is er geen plaats voor de Absaloms. Dan heeft de oorblazer en ontevreden-maker afgedaan.

Doch wie zal leven, als God dat doen zal?

Er is reden om voor dit gevaar te waarschuwen, nu het socialisme opzettelijk ontevredenheid zaait om daarmede de arbeiders aan zijn kant te krijgen.

En die ontevredenheidzaaiers vindt men niet alleen onder de socialisten, maar op elk terrein.

Ze verderven het leven, ze prikkelen begeerten, die nooit vervuld kunnen worden, ze kweeken opstand en revolutiezucht aan.

Moge daarom ons volk voor die Absaloms, gelijk Ds. Klaarhamer ze noemt, zich wachten.

Officieele Berichten.

Rapport tot revisie van eenige artikelen der Kerkenorde.

Ter voldoening aan het desbetreffend besluit der Arnhemsche Synode (Acta, art. 22 blz. 13 en 14) zijn, eene maand geleden, aan elke Gereformeerde kerk, als Bijblad bij het Kerkblad 2 exx. van het „rapport tot revisie van eenige artikelen der Kerkenorde" toegezonden geworden.

Mocht eenige kerkeraad ze niet ontvangen hebben, dan gelieve die ze nog aan te vragen bij den heer Zalsman, uitgever van het Kerkblad, te Kampen.

Voorts kan nog worden meêgedeeld, naar aanleiding van ingekomen vragen, dat Kerkeraden of broeders, die nog een of meer exx. van dat rapport wenschen te hebben, tegen *f* 0,15 per ex. ze kunnen krijgen bij voornoemden uitgever.

Men gelieve dan echter binnen 14 dagen aan te vragen, opdat de oplage — indien nog meer gedrukt moeten worden — kan worden bepaald.

Namens deputaten voor deze zaak,
J. Hania,
Rapporteur.

Steenwijk, 26 Jan. 1905.

Pijnacker, 24 Jan. J.l. Vrijdagavond was het voor de nog slechts enkele maanden oude kerk van Pijnacker een blijde, ja een feestelijke ure. Moest de gemeente tot nu toe in een oud arbeidershuis, 't welk voor het doel geenszins geschikt was, haar samenkomsten houden; thans kwamen wij voor het eerst te zamen in een net, doelmatig kerkgebouw, 't welk den ontwerper en opzichter, den heer J. Van Os te Zoetermeer, alle eer aandoet.

Bij deze gelegenheid trad voor ons op onzen consulent de heer Ds. R. De Jong van Schipluiden met een rede naar aanleiding van Jes. 54 : 12, waarin hij ons wees op dien anderen tempel, waarvan Christus de Bouwmeester is, de eenmaal aan het eind der tijden voltooid zal zijn, en ook op den strijd, die hier op aarde te strijden is, bij den bouw van het geestelijk Godshuis.

Vervolgens werden de opzichter en de aannemers nog met een enkel woord toegesproken. Hierna voerden nog het woord de Leeraars van Delft, Zoetermeer en Berkel. Waarlijk, wij mochten bij het scheiden elkander wel toeroepen: De Heere heeft groote dingen aan ons gedaan dies zijn wij verblijd.

Het kerkgebouw dat circa 130 zitplaatsen bevat, was bij deze gelegenheid stampvol. De plaatselijke overheid, uitgenoodigd deze eerste samenkomst bij te wonen, meende hiervoor echter te moeten bedanken.

Agendum voor de vergadering der Classe Gouda, welke D. V. zal gehouden worden Dinsdag 7 Febr. a. s., aanvang 9 uur 's morgens, in de Noorderkerk te Gouda.

Behalve de gewone werkzaamheden (clas. regl. art. 8) is aan de orde:

a. rapport v/d. classic. quaestor;

b. rapport v/d. kerkeraden in zake de Zendingsdag, met opgave van het vastgesteld bedrag;

c. storting van de collecte voor „Middelharnis" en voor de Theol. School.

Namens den Kerkeraad der roepende Kerk van Reeuwijk.

Jobs. Hagen, *Praeses*.
M. Hoogkendoorn, *Scriba*.
Ds. T. Sap, *Consulent*.

Reeuwijk / *Gouda*, } 27—1—'05.

Verslag van de Centrale Pastorale Conferentie.

V.

Ds. G. Wielenga van *Delft* komt nu aan het woord, en geeft zijn referaat ten beste over: „*De Rechten en Plichten van het ambt aller geloovigen in onderscheiding van het ambt*."

Ds. Wielenga zegt in hoofdzaak het volgende.

Kenmerk van onzen tijd is de klassenstrijd; de strijd om de vraag, waar 't gezag berust. Langs hoe meer wint het idee der revolutie veld, dat het gezag berust bij den mensch zelf, en dat de menschen het bij verdrag overdragen aan eene door hen aangestelde overheid.

Hiertegenover belijden wij: alle gezag is van God, en alle macht is van God gegeven.

Dezelfde vraag doet zich voor op 't terrein van de Kerk.

Ook hier wordt gevraagd: waar rust het gezag? Rome zegt: in een afzonderlijken stand of clerus; anderen: bij de helft + 1. Van groot belang is het voor ons Gereformeerden, niet slechts te verstaan, waar 't gezag berust, maar ook te onderzoeken de rechte verhouding tusschen de gezagdragers en de geloovige lidmaten van Christus' Kerk, die geroepen zijn, dat gezag te eerbiedigen; te bepalen het verband tusschen het speciale ambt en het ambt aller geloovigen.

In drieërlei opzicht wordt thans die verhouding geteekend:

1. in beider oorsprong;
2. in hunne rechte werking naast elkander;
3. in hun optreden als correctief (tot verbetering) tegenover elkander.

I. Op het terrein van de gemeente van Christus is, evenals op dat van den Staat, sprake van gezag.

Dit gezag vindt zijn oorsprong in God, en is van den Vader, die het in handen van zijn eengeboren Zoon, onzen Heer Jezus Christus, heeft gesteld. Hij is de knecht des Heeren. Christus oefent dit gezag uit door bepaalde organen. Er zijn algemeene functiën, die door de geloovigen in 't algemeen, en bijzondere functiën, die door speciale organen werken.

Er is een ambt aller geloovigen. Ambtelijk werk verrichten we tengevolge van eene op onzen persoon gelegde waardigheid. We doen het niet, als uitvloeisel van persoonlijk welbehagen, maar volgens opdracht van Christus en volgens een door Hem verleend mandaat, alsmede door Hem daartoe geschonken gaven.

De geloovigen hebben zulk een taak. 1 Petr. 2 : 9, Openb. 5 : 9; 1 Joh. 2 : 27. Dit ambt aller geloovigen staat in nauw verband met de taak, waartoe God den mensch oorspronkelijk schiep. (Zie vr. 9 en 32 van den Heid. Catech.) Zij hebben dit ambt nu echter alleen als leden van het lichaam van Christus.

Dit ambt der geloovigen is het oorspronkelijke en eeuwig blijvende ambt, dat tot zijn volle ontplooiing zal komen in den nieuwen hemel en op de nieuwe aarde.

Tijdelijk tusschenkomende en bestemd om te verdwijnen is het speciale ambt. Het is onlosmaakbaar van de geïnstitueerde Kerk. Die Kerk heeft bijzondere functiën, en Christus wijst de organen aan, waardoor zij die uitoefent.

De bijzondere ambten worden zoo geïnstitueerd, dat de bevoegdheid van Christus komt, maar de aanwijzing van de personen uitgaat van de vergadering der geloovigen. Het gezag wordt dus niet geboren uit de overdracht der leden, maar wordt gegeven door Christus zelf; terwijl de geloovigen volgens hun ambt de speciale ambten te voorschijn roepen, zijn zij van stonden aan tot gehoorzaamheid aan deze verplicht. Het is dus hetzelfde gezag, het eenige gezag van Christus, hun Hoofd, dat door Hem in gansch zijn lichaam uitvloeit en in beiderlei ambt naar buiten werkt.

Buitenland.

Italië. Pius X en de verspreiding van den Bijbel.

Tot onze blijdschap kunnen wij mededeelen, dat de tegenwoordige paus Pius X tegenover de verbreiding van den Bijbel eene andere houding heeft aangenomen dan vele zijner voorgangers.

Tot hiertoe is men in Protestantsche kringen de meening toegedaan geweest, dat de Roomsche kerk het gebruik van den Bijbel aan menschen die alleen hunne moedertaal verstaan, verbood. De mannen, die als bijbelcolporteurs in Roomsche landen optraden, ondervonden dan ook van de Roomsche bevolking krachtige tegenwerking. Nu schijnt men in het Vaticaan eene andere koers te willen volgen, en er zijn feiten die deze uitdrukking rechtvaardigen. Immers zijn er in den laatsten tijd populaire volksuitgaven van de vier Evangeliën verschenen, die de pauselijke goedkeuring, zelfs den pauselijken zegen verwierven. In de Duitsche „Nachrichten ueber die Ausbreitung des Evangeliums in Italie", vindt men de belangrijke mededeeling, dat uitnemende overzettingen en verklaringen van de Evangeliën in de Italiaansche taal, gedrukt worden voor rekening van de St. Hieronymus vereeniging, en dat deze uitgaven bezorgd zijn door professor Cleventi en den prelaat Genocke.

Spoedig nadat Pius X als paus optrad, werden deze geleerden welwillend aan het Vaticaan ontvangen, en door den paus toegelaten tot de handkus. Toen de pauselijke zegen gevraagd werd over het werk dat men wenschte te ondernemen, antwoordde de paus:

„Gaarne verleen ik mijnen zegen, en dat met beide handen en met een vol hart, want het lijdt mijns inziens geen twijfel dat deze arbeid de rijkste vruchten zal opleveren en alreeds van God gezegend is. Hoe meer wij het Evangelie lezen, des te sterker wordt ons geloof. De Evangeliën zijn geschriften, die waarde hebben voor ieder mensch en onder alle omstandigheden. Ik heb geleefd in het midden van het gemeene volk en weet wat zij behoeven en wat hun voldoening geeft. Onthoudt ze op de eenvoudigste Bijbelsche verhalen, en gij zult aandachtige hoorders hebben en gezegende resultaten tot stand brengen. Gij stelt u ten doel het Evangelie te verspreiden. Gij betracht een edel werk. Er zijn menschen, die van meening zijn, dat eenvoudige lieden, met hun eenvoudige, alledaagsche wijze van denken, van het lezen der Schrift geen voordeel kunnen trekken. 't Is onjuist gedacht. Die lieden zijn in den regel scherpzinniger dan men vermoeden zou, en weten de rechte leerlingen uit de Schrift te trekken, vaak zelfs menig prediker daarin overtreffende. Doch het is niet alleen het gemeene volk en de mindere standen, die voordeel zullen trekken uit het lezen der Schrift. Er is weinig aan gelegen, over hoeveel gebeden boeken en stichtelijke werken de priesters beschikken kunnen; er is geen beter boek dan de Evangeliën. Dit is een onovertroffen boek tot stichting, het ware brood des levens. Een bijzonderen apostolischen zegen schenk ik aan allen die het Evangelie verkondigen, aan hen die het hooren en lezen, hetzij op Zondag of op een week-dag. Ik deel mijn zegen mede aan al de leden van de St. Hieronymus vereeniging, en aan allen die te zamen arbeiden in het heilig werk van Evangelieverspreiding."

Dat deze woorden ons zeer verblijden, behoeft geen nader betoog. Het is duidelijk, dat nieuwe invloeden zich in de Roomsche kerk doengelden. Dat niet alle Roomsche geestelijken in Italië met den nieuwen koers ingenomen zijn, spreekt van-zelf. Maar dit heeft niet verhinderd dat reeds in Italie 250 000 exemplaren der Evangeliën zijn verkocht. Welk eene verandering sedert een Protestant verklaren moest, dat hij de boekwinkels in 50 Italiaansche steden had onderzocht en daar slechts één exemplaar van den ganschen bijbel en één exemplaar van de vier Evangeliën had gevonden!

Zou de macht die het ongeloof ontwikkelt, Rome er toe gebracht hebben ook „de leeken" te willen voorzien van het zwaard des Geestes? Volgens ons, brengt de strijd dien Rome tegen het ongeloof heeft te voeren, haar nader tot de kerken der Reformatie.

De vorige paus moedigde de Schriftstudie aan onder de geletterden. Pius X wil, dat Gods Woord ook komen zal onder het bereik van de ongeleerden.

Daarvoor kunnen wij Gereformeerden den Heere danken.

Noord-Amerika. Wij lezen in *De Hope*:

In het jongste nummer van *The Banner of Truth* vinden we de statistiek van de Chr. Ger. Kerk. Daaruit vernemen we dat de getallen van deze zusterkerk aldus staan:

In de tien classes telt men, 164 gemeenten, 112 leeraars, 12,209 gezinnen, 12,817 avondgangers, 21,229 catechisanten en 16,309 S. scholieren.

Een opgaaf van bijdragen voor het gemeentelijk leven en de diverse belangen van kweeking, en die der zendingen zou zulke jaarstatistieken nog meer waarde geven. Het gemeentelijk leven mag wel gekend aan de vruchten der liefde en des geloofs.

In het verstreken jaar werden vier nieuwe gemeenten gesticht, een in Michigan, twee in Iowa en eene in Colorado, met eene aanwinst van achtenveertig gezinnen.

Deze statistiek met de onze, d. i. onze negen met haar acht Westersche classes, vergelijkende, vinden we de volgende tafel:

	Ger. Kerk.	Chr. Ger. Kerk.
Gemeenten . . .	190 . .	141
Leeraars	177 . .	98
Gezinnen. . . .	13,024 . .	19,236
Avondmaalgangers.	23 461 . .	19,236

Op ons veld kregen wij vijf nieuwe gemeenten met 101 gezinnen.

De vergelijking bij vijf groepen indeelend, leeren we dat beide Kerken in Grand Rapids elf gemeenten tellen; wij bearbeiden 1560 gezinnen en zij 2214.

Alhier te Holland tellen wij 570 en zij 755 huisgezinnen.

In Chicago en de omliggende streek van Cook Co. hebben wij twaalf gemeenten en hebben zij er acht.

In de stad en de omgeving van Pella hebben wij twaalf gemeenten met 650 gezinnen en zij hebben er tien met 414 gezinnen.

En de Gereformeerde bevolking van de Sioux Co. kolonie is aldus verdeeld: Veertien Ger. gemeenten met een twaalfhonderd gezinnen, en zeven afgescheiden gemeenten met een 550 gezinnen.

Hoeveel beter zou het wezen indien wij, in dit jaar onzes Heeren 1905, een halve eeuw na de latere overplanting der Gereformeerden uit Nederland, hadden mogen schrijven: op het Westersch veld van de Geref. Kerk in Amerika tellen we geen *twee* groepen die elkander somwijlen „benauwen en benijden," maar *eene* gemeenschap van 331 gemeenten met 42,697 belijders van eenen Heer en Zaligmaker, onder leiding en verzorging van 275 leeraars, die als broeders van 't zelfde huis samen wonen.

Hebbende een en dezelfde belijdenis: allen trouw aan de oude standaards, en beide groepen bewust wat de eischen zijn van het Geref. begrip van Kerkregeering en de Amerikanisatie kwestie eene gemeenschappelijke zorg en gelegenheid — hoe lang zal men dan in isolatie willen blijven leven, en die betreurenswaardige scheure blijven bestendigen?

Ja, tot hoe lange!"

Deze uiting verblijdt ons. Mocht nog eenmaal de gedeeldheid worden weggenomen door de gemeenschappelijke overtuiging, dat men één is in belijdenis.

Gemengd nieuws.

De Duitsche Kroonprinz als doopgetuige. In een Duitsch blad lazen wij het volgende:

»De Kroonprins als doopgetuige in de Christuskerk te Postdam. Dat was een blijdschap toen het bekend werd, dat het aan zijne keizerlijke hoogheid den kroonprins behaagd had, te verzoeken als doopgetuige bij het zoontje van zijn Feldwebel (onderadjudant), die tot onze gemeente behoort, met name Frans Wergin, te mogen optreden. Velen schudden wel het hoofd en meenden, dat de Kroonprins in de kleine Christenkerk bij de Lutherschen (het huis van Hohenzollern is van huis uit Gereformeerd), niet persoonlijk zou willen verschijnen; dat hij hoogstens zich door een adjudant zou laten vertegenwoordigen of zich alleen in de kerkelijke registers als doopgetuige zou laten inschrijven; maar het was een feit, dat de doop tot tweemaal toe werd uitgesteld omdat de kroonprins persoonlijk wenschte te verschijnen. Op den laatsten Zondag van het kerkelijk jaar, den zesten Nov., kwam de kroonprins, vergezeld van een adjudant, in onze kerk. Toen hij binnentrad speelde het orgel een preludium. De Kroonprins drukte de doopouders hartelijk de hand en liet den vader aan zijn rechterzijde plaats nemen. Het scheen hem goed te bevallen, dat voor en na den doop een vers gezongen werd; hij zong dan ook flink mede toen het geezangvers: »Breid nu uw beide vleuglen uit", aangeheven werd. Ik dacht daarbij, zijne moeder heeft dit wel met hem gebeden. De dooppredikatie over Ps. 34 : 9: »Smaakt en ziet dat de Heere goed is", werd door den Kroonprins met aandacht gevolgd, terwijl hij de doopvragen met een luid en krachtig ja beantwoordde en daarna zelf het kind ten doop hief. Nadat de heilige handeling afgeloopen was, nam de kroonprins met een hartelijken zegenwensch afscheid van de ouders, terwijl hij de andere doopgetuigen vriendelijk de hand gaf. Wij allen die daarbij tegenwoordig waren, hadden den wensch en de bede op de lippen: God zegene onzen geliefden Kroonprins."

Er werd door het »bureau Reuter" bericht, dat in Turkije de provinciale autoriteiten aan den verkoop van bijbels moeilijkheden in de weg legden, zoodat het moeilijk was op de openbare straten een exemplaar van Gods Woord aan te bieden. In Uskub werd zelfs die verkoop aan het Britsch en buitenlandsch bijbelgenootschap verboden. De Porte heeft in een nota aan het Amerikaansche en aan het Engelsche bijbelgenootschap op de klachten, die daarover aangeheven werden, geantwoord, dat de bijbels voor zulk een belachelijk lagen prijs verkocht werden, dat de verkoop het karakter van propaganda-maken aannam en dat het daarom noodzakelijk was den verkoop te verbieden. Het Engelsche gezantschap zal deze bewering wederleggen en tegelijkertijd er op aandringen, dat de verkoop van bijbels, die in Turkije 60 jaren geoorloofd was, opnieuw ongehinderd zal kunnen geschieden.

Voor eenige maanden werd gemeld, dat in Engeland de eerste vrouwelijke predikant zou optreden in de persoon van mejuffrouw Petzold. Nader deelt men mede, dat deze dame als predikante bij een Unitarische gemeente zal optreden. Gelijk bekend is, loochenen de Unitariërs het fundamenteele stuk der Drieëenheid, hetwelk alle Christelijke kerken, niet éene uitgezonderd, als zoodanig erkennen. De Unitariërs staan daarom evenals de Mormonen buiten de kerk van Christus en kunnen daarom niet tot de Christelijke secten gerekend worden.

Het Syrische weeshuis heeft als filiaal een Arabische volksschool te Jeruzalem gesticht. Deze school bloeit zeer, zoodat het huis dat er voor gehuurd werd, te klein bevonden is, en men een eigen gebouw daarvoor moest stichten. Dit gebouw staat naast de kerk van den Verlosser in de ruinen van het oude hospitaal der Johannieters. Het Duitsche rijk heeft voor dit gebouw 3000 mark gegeven. Een 120 kinderen ontvangen daar onderwijs.

De heer Boer, te Frankfort a/M, heeft onlangs te Londen op eene auctie van zeldzame boeken voor *f* 48.000 een exemplaar gekocht van het groote Latijnsche psalmboek van Fust en Schoffer van het jaar 1459. Dit boek is op 136 bladen perkament met groote gothische letters gedrukt. De beginletters zijn rood of anders gekleurd, de noten en notenbalken verschillend gedrukt. De band dateert uit denzelfden tijd als het psalmboek gedrukt werd; zij bestaat uit houten dekbladen, die met varkensleder zijn overtrokken, terwijl er metalen sloten aan gevonden worden. Het is het tweede psalmboek, dat sedert de uitvinding van de boekdrukkunst werd uitgegeven, en het derde of vierde boek dat een datum heeft. Men neemt aan dat slechts 20 exemplaren van dit boek gedrukt zijn en wel op kosten van het Karthuizer klooster Sint Jacob bij Mainz. Er zijn tegenwoordig nog 12 exemplaren dezer uitgave. Het exemplaar dat nu voor zulk een hoogen prijs verkocht is, werd door Alois Berg in de bibliotheek van den graaf Wilhelm Westerholt—Gijsenberg op diens slot Freienthurn bij Klagenfurt ontdekt en in 1887 in het »Centralblatt für Bibliothekswesen" beschreven. Een exemplaar van dezelfde uitgave, dat in de bibliotheek van Sir John Thorold gevonden werd, is in October 1900 aan den Amerikaanschen milliardair Pierpont Morgan voor 25.000 dollars verkocht.

De Bijbel in het Arabisch. Op de »American Press" in Beyrut, Syrië, wordt de Bijbel gedrukt en uitgegeven in de Arabische taal. De belangrijkheid van dit werk, hetwelk door den Presbyteriaansche Board van Buitenlandsche Zending wordt uitgevoerd, kan het best worden gezien wanneer men bedenkt, dat de Arabische taal, gesproken en geschreven, de taal is waarin een achtste van het menschelijk geslacht zijne gedachten in den godsdienst uitdrukt.

Het werk van de »Beyrut Press" nam een aanvang meer dan 70 jaren geleden, en de grootheid der taak, welke zich aan Dr. Eli Smith en zijne medearbeiders in de eerste dagen voordeed, kan men afleiden uit het feit, dat er thans duizend afzonderlijke karakters gebruikt worden om het Arabisch met medeklinkers te drukken.

De »Press" kan nu 50.000 Bijbels ieder jaar drukken, en de regeling der inrichting is van dien aard, dat met betrekkelijk geringe onkosten dit getal verdubbeld kan worden. De Arabische Bijbels worden verzonden naar Egypte, Indië, Arabië, Noordelijk Afrika en naar Noord- en Zuid-Amerika.

In Oct. l. l. berichtte men, dat de bestellingen voor Bijbels- en Zendings lectuur genoeg waren om de persen en boekbinderijen bezig te houden tot het einde van 1906. De waarde van de inrichting wordt geschat op $ 90.000 en de voorraad gebonden en ongebonden, is een even groote som waard.

Rev. F. E. Hoskins van de Presbyteriaansche Syrische Zending heeft onlangs de resultaten van het werk gegroepeerd in het multiplum van zeven. De zendelingen hebben 70 jaren arbeids aan dit werk gewijd. De Bijbel, geheel of in gedeelten, wordt in onderscheidene vormen gevonden. De uitgaven van den »Press" catalogus tellen 700, en behalve den Bijbel bevatten 77.000 pagina's plus 7.000 en nog eens 7,000, van Christelijke lectuur. Sedert het begin heeft de »Press" in het geheel meer dan 700.000 pagina's gedrukt, twee derde waarvan Bijbels of gedeelten van Bijbels waren.

Winckel.

Voor Kinderen.

OOST EN WEST.

XLV.

Terug.

Een half jaar later ging nu Karel — voor de zooveelste maal in zijn leven — weer aan boord van een schip om de verre reis te doen. Hij keerde van Kaapstad naar Nederland terug.

Met hoeveel blijdschap hij dit ook deed, toch was hem het afscheid nemen niet gemakkelijk gevallen, vooral niet van den Franschen predikant, die reeds oud begon te worden en een moeilijken post had. Ook de lieden in de stad, waaronder vele ouders van zijn leerlingen, waren zeer met Karel bevriend. Evenzoo hingen de kinderen aan hem. Hij zelf echter voelde op den duur en nu de taak al zwaarder werd, weinig lust in het schoolmeesteren, dat trouwens geenszins zijn vak was. Bovenal echter trok hem zijn hart naar de Nederlanden, waar zijn lieve ouders en zusters woonden, die hij zoovele jaren niet had gezien, en van wie hij slechts nu en dan iets hoorde. Ook zijn eigen brieven schenen soms niet, of slechts zeer laat aan te komen.

Daarbij kwam, dat de heer De Cuyper aan Karel's verlangen op edele wijs had voldaan. Niet alleen had hij bewerkt, dat onze vriend naar Nederland kon teruggaan, maar ook, om zijn dankbaarheid voor de redding zijns levens te toonen, nog meer gedaan. Zoo wist Karel dan nu, dat hij te Amsterdam teruggekeerd, daar niet ledig zou behoeven te zitten. Immers hij had de vaste belofte van een aanstelling, hetzij als commies bij de Oost Indische Compagnie of in 's lands dienst.

Vooral bij dezen laatsten kon men toen wel geschikte handen gebruiken. De oorlog, waarvan ik hier boven sprak, was uitgebroken. Hij werd aan de zijde der bondgenooten Engeland, Nederland, Duitschland, vooral gevoerd door onze troepen. Ook was het tooneel van den strijd dichtbij ons, hoofdzakelijk Zuid Nederland, thans België, dat wel het groote schaakbord mag heeten, waarop reeds zooveel is gestreden en uitgevochten. We weten hoe ook de groote slag van Waterloo, die over zooveel besliste, daar is geleverd.

De reis duurde lang, heel lang, wijl men veelal òf windstilte òf tegenwind had. Doch alles liep zonder onheilen af, en zoo stond